

Ekonomisk utblick – E-arkiv Gävle kommun

Bakgrund

Svenska myndigheter är förhållandevis framgångsrika i att använda digitala lösningar inom sina verksamheter, inte minst som resultat av ett mångårigt och målmedvetet arbete som grundar sig på beslut av regeringen och riksdagen. Dagens samhälle är på väg att bli ett digitalt samhälle som kräver att myndigheter har en digital förvaltning.

Aktiviteter, som tidigare genererade information helt i pappersform, har allt mer digitaliserats för att idag i de flesta sammanhang vara helt digitala med enbart digitala handlingar som resultat. Existerande material som finns i pappersform digitaliseras och tillgängliggörs i stor skala.

Information som är tillförlitlig och finns till hands är en viktig tillgång. Enligt lagstiftningen grundläggande för:

- en öppen demokratisk debatt
- att kunna fatta väl underbyggda beslut
- en garanti för rättssäker handläggning
- att medborgare ska kunna delta och påverka
- forskning och del i vårt kunskapsamhälle

Förutsättningar för ovanstående är att informationen bevaras och kan återsökas även i framtiden.

Gävle kommuns arkiv

Oavsett teknik och val av medier är informationen som kommer in till eller uppstår i kommunens olika verksamheter allmänna handlingar. Ansvar för att ta hand om arkiven, informationen, ligger på varje nämnd. Hittills har Gävle kommunarkiv tagit emot och förvaltat arkiv från förvaltningar och företag inom hela kommunkoncernen. Men det gäller endast pappersarkiv.

Gävle kommun har gjort ett grundläggande utredningsarbete för att ta fram en strategi för att långsiktigt bevara och tillgängliggöra de stora mängder digital information som skapas inom den kommunala verksamheten, först inom projektet *Framtidens Arkiv i Gävle* (DNR 12KFN205) och senare i ett större samverkansprojekt med de andra Gävleborgs-kommunerna inom *Framtidens Arkiv i Samverkan* (DNR 16KS147).

Kommunen har idag en fungerande strategi för att ta emot, bevara och tillgängliggöra den digitala information som har skapats de senaste 30 åren samt den digitala information som kommer att skapas. Essentiellt för den strategin är dock tillgången till rätt verktyg, ett system för bevarande, mer allmänt känt som ett e-arkivssystem.

Gävle kommun har varit ledande nationellt i frågan om e-arkiv och vår kompetens har efterfrågats på konferenser och seminarier i ämnet. Genom att driva ett gemensamt projekt har vi även lyft kompetensen regionalt, agerat som en regional motor och skapat goda förutsättningar för att långsiktigt skapa stora nyttor.

Mål

Nyttoanalyserna som genomfördes inom ramen för *Framtidens Arkiv* visar på stora nyttor inom verksamheterna med ett e-arkiv. För att kunna ta tillvara den framtagna strategin för e-arkiv och realisera dessa stora nyttor behövs ett e-arkivsystem, personal samt ett införandeprojekt. Vårt mål är att gå vidare med en upphandling i samverkan med de intresserade kommunerna från regionen och fortsätta skapa samverkansnyttor, driva ner införandekostnaderna och koncentrera kompetensen som vi så framgångsrikt gjort inom ramen för *Framtidens Arkiv i Samverkan*.

Investering

För att framgångsrikt införa ett nytt verksamhetssystem, särskilt ett kommunövergripande system som kommer att arbeta mot alla nämnder och verksamheter, så behövs ett införandeprojekt som stödjer personalen, avsätter gott om tid för genomförande, täcker in det första systemet som ställs av och utbildar berörd personal i systemet som skall användas, samt skapar integrationer mot existerande rutiner, regelverk och IT-miljö. En investering är en engångskostnad och täcker konsultstöd, utbildning, upphandlingsstöd samt personalens egen tid.

Investering (engångskostnad)	Kostnad
Införandeprojekt	250'000
Utbildning	300'000
Personaltid (intern kostnad)	150'000
Upphandlingsstöd (Inköp Gävleborg)	100'000

Löpande kostnader

Utöver införandet tillkommer kostnaden för att framgångsrikt drifva, driva och utnyttja ett e-arkivssystem vilket, enligt den framtagna strategin, vilar på en fungerande e-arkivförvaltning med kompetent personal och ett uppdaterat e-arkivssystem. För att kunna uppnå detta behöver det alltså förutom licenskostnader, driftskostnader och supportkostnader även tas med i beräkningen de personalkostnader som uppstår. Utan kompetent personal kommer inte ett e-arkiv att fungera långsiktigt.

Årskostnad Personal	Kostnad
Projektledare	450'000
E-arkivarie	450'000

Utöver personalen kan man antingen drifva systemet inom kommunens egna IT, vilket ger större kontroll över IT-miljön och insikt i systemen, alternativt att drifva det hos leverantören som en tjänst, vilket bör ge snabbare support och snabbare uppdateringar.

Årskostnad Intern Drift	Kostnad
Licens	350'000
Drift (intern kostnad)	100'000
Support	75'000

Årskostnad Extern Drift	Kostnad
Licens, drift och support	500'000

Kostnad för verksamheten

Utöver införandeprojektet kommer sedan varje enskilt uttag av information från gamla system att kosta pengar för den enskilda förvaltningen. Här ser vi redan en av de större nyttorna med egen personal där kompetensen för att driva och genomföra sådana projekt kommer att finnas intern och inte kräva stora konsultkostnader för att ta in externa projektledare. Kostnaden för projektledaren kan finansieras från de verksamheter som behöver ställa av ett verksamhetssystem enligt strategin, men det är en fråga om intern finansiering. Utöver det beräknas även visst stöd behövas för att få ut informationen från verksamhetssystemet samt formatera och förbereda det för långsiktigt bevarande.

Per systemavställning	Kostnad
Konsultstöd för anpassning	150'000
Systemkostnad för informationsuttag	100'000
Projektledarstöd (intern kostnad)	150'000

Kostnaden för att avstå

Idag spenderar Gävle kommun stora mängder med pengar på drift och licenser för system som redan är avställda i verksamheten, eftersom informationen måste bevaras. Detta är inte bara en stor risk för kommunen, då leverantörer kan försvinna och system blir svårare att komma åt, utan ett ekonomiskt åtagande utan någon reell nytta. Ett e-arkivsystem tillåter oss att föra över all denna information till ett långsiktigt bevarande, stänga ner gamla system och undvika alla de informationsrisker vi utsätter oss för.

2013 genomfördes en initial nyttoanalys för *Framtidens Arkiv i Gävle* där beräkningen visade att det kostade Gävle kommun nästan 120'000 kr per avställt system i snitt per år, och då hade man tio beräknade system som var avställda för verksamheten men behölls för informationen. 2013 beräknades ett större verksamhetssystem ställas av varje år fram till 2020, vilket innebär att denna kostnad med största sannolikhet är större idag.

Vi betalar alltså redan idag för bevarandet, men utan att få något annat än risker för våra pengar. En investering i ett e-arkivssystem är startskottet för att flytta bort informationen från riskabelt bevarande utan långsiktighet till ett effektivt bevarande med stora nyttor, samtidigt som man slipper betala för gamla system.